

МОЖЛИВОСТІ E-ARCHIVE DONNTU ДЛЯ РОЗВИТКУ НАУКИ В УКРАЇНІ

Н.О. Ткаченко

Обмін науковими досягненнями з колегами по всьому світу – головне джерело розвитку науки. Але зростання цін на наукові журнали тільки гальмувало цей обмін. Саме тому, на початку 20 століття з'являється поняття відкритого доступу до інформації, що має на увазі вільне використання інформації без будь-яких перешкод.

Українські вчені приєдналися до нього завдяки організованому у 2009 році проекту E-LibUkr «Електронна бібліотека: Створення центрів знань в університетах України» започаткованому на базі трьох університетів. Відзначивши перспективи цього проекту для нашого університету керівництвом було прийнято рішення про приєднання до нього у 2009 році. За підтримки учасників проекту, надання консультацій та проведення семінарів, у ДонНТУ почалося створення університетського репозитарію. Першорядним завданням бібліотеки було розроблення проекту-положення щодо функціонування архіву, визначення мети та завдань, створення структури репозитарію. Для зручної роботи користувачів структура архіву повторює структуру університету: фонд архіву включає в себе фонди факультетів, фонд бібліотеки та підрозділів, що входять до складу ДонНТУ. Всі фонди поділяються на підфонди, що представлені кафедрами університету (<http://ea.donntu.edu.ua>). Кожна кафедра створює тематичні колекції, які визначаються відповідно до видів документів, що включаються до архіву.

Згідно з політикою архіву види документів, що входять до складу кожного під фонду визначаються кафедрами самостійно. На сьогоднішній день до складу репозитарію ДонНТУ входять наукові статті та презентації вчених нашого університету, навчально-методичні матеріали кафедр, покажчики, монографії, збірки конференцій, матеріали профспілкової організації ДонНТУ та загальні матеріали факультетів.

Вирішення кола організаційних та технічних питань дозволило співробітникам бібліотеки перейти до усунення головної проблеми – недовіри до руху відкритого доступу зі сторони вчених університету. На протязі років функціонування архіву адміністраторами репозитарію проводиться велика робота по пропаганді архіву: тренінги, індивідуальні консультації співробітникам університету, призначення відповідальних на кожній кафедрі, виступи на конференціях та семінарах, виступи на засіданнях кафедр та Радах факультетів, наказ ректора про обов'язкового самоархівування своїх робіт (травень 2011). Окрім внутрішньої роботи зі вченими нашого університету, для просування ідеї відкритого доступу та підвищення цитованості наших авторів у світі проведено ряд заходів: реєстрація архіву в директоріях відкритого доступу DOAR, ROAR та українському OAI - харвесте, реєстрація політики обов'язкового самоархівування у проєкті ROARMAP, створення сторінки про електронний архів ДонНТУ в українській Вікіпедії.

Проведені заходи позитивно відобразилися на статистиці архіву, і на початок 2013 року до складу електронного репозитарію ДонНТУ входить близько 16 тис. робіт.

Плідна праця співробітників бібліотеки з вченими університету дозволила електронному архіву ДонНТУ зайняти гідне місце у рейтингу. За результатами липневого рейтингу репозитаріїв Webometrics 2012 року архів ДонНТУ увійшов до п'ятірки найкращих в Україні, а вже на початку 2013 року піднявся на п'ятдесят позицій у світовому рейтингу архівів. Підвищення позицій архіву позитивно вплинуло на загальне місце університету у рейтингу, і вже у 2013 році ДонНТУ увійшов до трійки лідерів по Україні. Все це свідчить про вірно обраний напрямок розвитку та підтримки роботи репозитарію ДонНТУ, тому актуальною залишається робота бібліотеки щодо усунення недоліків та проблем у роботі архіву.